

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

ОРГАН О. Д. В. У.

Зміст

Шікаґо **Ню Йорк** **Ст. Пол**

Рік VIII БЕРЕЗЕНЬ-КВІТЕНЬ Ч. 12-13 (90-91)

Видає; Центральна Управа Організації Державного Відродження України.

Рсдагує Редакційна Колеґія.

Адреса Редакції і Адміністрації:

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела.

Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими думками і вони не конче мусять висловлювати думки Редакції.

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шілінґи. В інших державах рівновартість 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обов'язуючому курсі.

Передплата «Самостійної України» виносить річно:

в ЗДА і Канаді — дол. 3,
в Англії і Австралії — 24 шил.,
в інших державах рівновартість дол. 3 в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine

Published monthly by Organization for Rebirth of Ukraine

Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Edited by Editorial Board

Subscription in the United States and Canada $3.00 per year.

ПОВІДОМЛЕННЯ

— Взивається всі Відділи ОДВУ і Братніх Організацій, щоб з нагоди цьогорічних Травневих Роковин по всіх місцевостях, де є створені всеукраїнські Комітети для відсвяткування 30-ліття трагічної смерти сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри, взяли активну участь у тих святкуваннях, а 18-ліття трагічної смерти Вождя Основоположника ОУН сл. п. Євгена Коновальця відзначили на святкових організаційних імпрезах.

— По місцевостях, де такого всеукраїнського Комітету не має — вдержати традицію попередніх років з підкресленням 30-ліття смерти Головного Отамана.

Пам'ять обох Упавших за волю України і пієтизм до їх осіб не дозволяє, щоб при нагоді цих роковин дійшло до якихнебудь непорозумінь чи розбіжностей, які підривали б маєстат хвилини.

Центральна Управа ОДВУ

ПРЕС-ФОНД «САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ»

СТ. ПОЛ. МІНН. — Степан Коцюба дол. 32., з кольпортажі дол. 12, Павло Бриняк дол. 5., Пилип Шайда дол. 1, Василь Нагірняк дол. 1, Теодор Гайдученко дол. 1, Олекса Пилатюк дол. 2, збірка між членами ОДВУ ч. 32 дол. 14.
ДІТРОЙТ, МІШ. — В час районової конференції збірка дол. 30. Зложили: по дол. 5. — п. Микола Семеґен, по дол. 3. п. Пацула, по дол. 2. — пп. Ілярійон Семеґен, Василь Гевко, Степан Білий, по $ 1. — пп. Степан Левкут, Анна Левкут, Григорій Смолій, Павло Грицик, Петро Залуга, Анна Ф. Михальчук, Дяків, Іван Лотоцький, Катерина Ігнатюк, Дмитро Дубрівний, Іван Смерека, Н. Н., і Василь Маріяш, по $ 0.50 — пп. Анна Козаченко, Маруся Вишитиська.
Ілярій Семеґен дол. 10. і В. Білинський з кольпортажі — дол. 3.
ГЕМТРЕМК, МІШ. — п. А. Холєвка дол. 25., РОШЕЛ ПАРК, Н. Дж. — п. Зеновій Юрків дол. 2., НЮАРК, Н. Дж. — інж. О. Суховерський — дол. 5., ШІКАГО, Ілл. — Збірка на хрестинах у інж. Бережана, члена 2-го Від. ОДВУ — дол. 26., КАНАДА — Д. Галущак дол. 2., о. Ю. Цукорник — дол. 2.

НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ

В час ювілейного бенкету в честь 65-ліття полк. Андрія Мельника в Ню Йорку зложив п. Петро Тибор дол. 25 на Визвольний Фонд.

Всім Жертводавцям щиро дякуємо.

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік VIII БЕРЕЗЕНЬ-КВІТЕНЬ Ч 12-13 (90-91)

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ДРУКАРНІ В ШІКАГО

«Тому 400 років з друкарнні Христофа Плянтена в Антверпії вийшла перша книжка. З цієї нагоди зорганізовано виставку присвячену друкарській штуці і Науковий Конґрес, присвячений цьому ювілеєві.

З нагоди свого 3-літнього існування і згаданого ювілею, Єдина Українська Друкарня в Шікаго має шану запросити Вас з Ріднею на «Вечір Української Друкарні», який відбудеться в суботу 3. грудня 1955 р....» — читаємо в запрошенні на згаданий Вечір.

І справді подія випуску першої книжки у світ з друкарні Плянтена не знайшла чомусь в українському світі жодного відгуку. А шкода! Бо в цьому не можемо похвалитися передовими позиціями, якщо не пасемо задніх. Мала кількість літератури і її мізерність дуже очевидна, хоч друковане слово і друкарі в нас мають свою багату історію, а подекуди кожне з них зокрема навіть писало окремі сторінки історії свого народу.

Тому саме слід скласти признання організаторам цього Вечора за відмінення цього ювілею не тільки нотаткою в запрошеннях, але й окремою доповіддю Б. Боцюркова н. т. «Друковане слово в українській визвольній боротьбі», яку друкуємо окремо.

Вечір почався прекрасно зробленою перекуською. Це вже праця справді славного УЗХ в Шікаго. Мені так й досьогодні незрозуміла аж надто перебільшена скромність цього відділу УЗХ. Вони ж бо таки повинні записати на сторінках журналу чи газети свої добрі й великі діла.

В час перекуски були й доповіді. Крім вже згаданої була ще гумореска — «Друкарня на весело», яку прочитав Шановний Автор - Теок та «Українська Друкарня в Шікаго» — М. Панасюка. Обидві доповіді і гумореску друкуємо окремо, так що Шановні Читачі мають змогу з ними запізнатися. Думаю й вірю, що всі не тільки прочитають, але й справді поважно призадумаються над ними та витягнуть належні висновки.

Бо ж і справді вдержати й розбудувати належно єдину націоналістичну друкарню в ЗДА, це завдання всіх націоналістів. Не можна тільки придивлятися як Шікаґо вкладає свою працю й свої гроші, як от хоч би цього вечора. А пожертви цих людей справді імпозантні. Погляньте тільки:

Тарас Лушпинський	дол. 100.
Інж. С. Куропась	дол 100.
Інж. В. Нагірняк	дол. 50.
Ткачук-Николс	дол. 50.
Дир. Попадюк	дол. 50.
М. Панасюк	дол. 50.
Микола Яшко	дол. 50.
Інж. Фурович	дол. 50.
Петро Фурчак	дол. 30.
Микола Марків	дол. 25.
Володимир Бровар	дол. 20.
Дир. Коваль	дол. 20.
Дир. Масник	дол. 20.
Інж. К. Кобрин	дол. 20.
Сергій Сущик	дол. 20.
Паньків Степан	дол. 20.
Відділ УЗХ	дол. 20.
Ред. Курпіта	дол. 20.
Б. Боцюрків	дол. 15.
Проф. Балабаш	дол. 10.
Інж. Артюшенко	дол. 10.
Д. Пілецький	дол. 10.
Голова Відділу ОДВУ Шікаго Полудне Йосиф Скоципець	дол. 10.

Д-р Гаєцький 100 годин праці в друкарні, а коли Друкарня сплатить свій борг, затягнутий на купно нового лінотипу дасть дол. 100.
Студент І. Лисейко — один тиждень праці в друкарні.

Крім найщирішої подяки цим жертводавцям належиться ще й признання. Це ж бо блискучий примір цього осередку, який на своїх плечах несе весь тягар праці друкарні й крім того складає гакий поважний гріш на її розбудову. Примір гідний наслідування й віримо що інші осередки підуть його слідами. З певністю можна ствердити, що Шікаґо оголосить на цьому місці ще й другий список жертводавців.

Виставка праць друкарні зроблена в тій же залі — виявила присутнім солідність, багатство і високий друкарський мистецький рівень. Та ж оці всі «Запрошення», «Повідомлення», «Свідоцтва», «журнали», «афішки» і т. д., думаю, потребують пройти через кілька рук в друкарні, щоб побачили світ. А їх така велика кількість! Коли все це ті люди роблять, як кожний з них працює в «шапі», заробляючи на «хліб насушний». Бо ж ще й дотепер всі засадничо працюють даром, шоб так скоріше сплатити довг, який зроблено на закуп шрифтів, лінотипу, тощо.

Справді милу несподіванку зробила Управа Друкарні, коли всім присутнім запропонувала, як подарок від себе, видрукування візитівок.

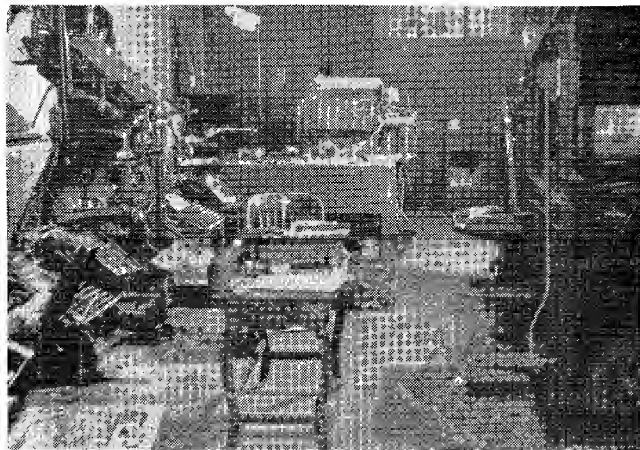
Така мила гутірка, яка розгорнулася довкола Друкарні в Шікаґо й друкарства взагалі — ніколи не забувається. Це був справді дуже милий і корисний вечір під кожним оглядом.

Г-ко.

УКРАЇНСЬКЕ ДРУКОВАНЕ СЛОВО В ВИЗВОЛЬНІ БОРОТЬБІ

У городі Льва, у тіні древного княжого храму св. Миколая, лежить кам'яна плита на якій нещадна рука часу залишила ледви читкий напис — Іоан Федорович — і дату смерти — 6. грудня 1583 р. Там, забутий своїми нащадками, спочиває батько українського друку, перший друкар в Україні.

Прогнаний забобонною московською товпою, Іван Федорович знайшов захист на українських землях, де з-під його трудящих рук вийшов у світ року Божого 1574-го знаменитий львівський «Апостол». У добрий час прибув в Україну Федорович. Розгул польської шляхетчини, наступ ворога на українську церкву мову й культуру саме тоді примарою національної смерти тяжів над нашим народом. У руках тодішнього проводу українства, львівських й київських братчиків, церковних і культурних діячів, українське друковане слово стає потужньою зброєю національного спротиву, відродження й духового піднесення нашого народу.

Загальний вид друкарні

Під захистом запорізьких шабель, під мудрим проводом київських владик і козацьких гетьманів, Україна стає в XVII ст. центром друкарського мистецтва для усього східнього й південного слов'янства. З друкарні Києво-Печерської Лаври, з друкарень Львова- Почаєва, Унова- Острога, Чернигова, виходять у світ монументальні твори релігійного історичного й красного письменства, крізь які українська культура промінює далеко поза межі України, як символ відродження творчих сил нашого народу. Недаром, коли московська «протекція» починає обертаттись у важке ярмо неволі, жадібна рука москвина сягає й по українські друкарні, вивозить український друк і друкарів на північ, обмежує, а згодом й забороняє друк книг українською мовою.

Та передчасно ликує валуєвське «нет, не било, не будет», бо ніякий вандал не в силі вбити творчі енергії українства. Коли на світанні XIX століття піднімається з руїн український культурний і національний рух друковане слово стає могутнім засобом національного освідомлення, культурного піднесення та мобілізації українських сил. Хоч вигнані московським канчуком з Великої України, українські книги друкуються у Львові, Відні, Будапешті, Женеві, Петербурзі, Чернівцях, крізь які суремним голосом промовляє Шевченкове «вставайте — кайдани порвіте». Рядки друкованих значків оживають полум'яним визовом живим і ненародженим землякам, відкривають візію нової, вільної і соборної Батьківщини наливають серця любов'ю до свого народу й вірою у його світле майбутнє. Недаром «Кобзар» у наплечниках мільйона царських салдат у роки великої війни й революції, стає тим дивним еліксіром, що перетворює вчорашніх «хахлів» у свідомих українців, бійців за волю й соборність рідного краю.

Велику силу друкованого слова засвідчує п'ять десятиліть українського націоналістичного руху. Чи ж можна уявити собі масовий політичний рух без власного друкованого слова? Знищіть можливості друку й найкращі ідеї останутся власністю вузького гурта людей. Від Братства Тарасівців, від РУП до УВО й ОУН, друковане слово являлось і являється одним із найважливіших засобів визвольної боротьби. Чи не були «Самостійна Україна» Міхновського, «Сурма», «Розбудова Нації» й десятки підпільних і прилюдних видань й газет в краю й закордоном мобілізатором українських мас під стягами Української Національної Революції, виховником і ідейним рушієм народу?

У боротьбі з московським большевизмом, польським, німецьким і другими окупантами лягли сотні українских революціонерів — підпільних друкарів кольпортерів, пропагандистів українського націоналістичного руху. Назавжди живими осталися у нашій пам'яті наші друзі, що їх розстріляно, замучено чи заслано за голошення ідеї українського визволення. Їхні нерозшукані могили, їх кості у Бабиному Ярі, у підвалах Лонцького, Бригідок, Луб'янки, у сибірській тайзі, у пісках Казахстану — це незабутнє свідчення живучості нашої ідеї.

Сьогодні українське слово на Батьківщині — це не тільки об'єкт постійних атак московського окупанта, що намагається обернути його у засіб духового поневолення нашого народу. Це перш усього боєвище — де спротив ворогові ставлять кращі люди нашого народу — письменники вчені, педагоги, журналісти, які у невимовно важких умовинах обороняють культурну й духову самобутність у-

країнства, жертвуючи у цьому змагу свій труд, свою безпеку, волю й життя. І плече в плече з ними ведуть бій із ворогом українські націоналісти, підземною пресою, підпільними виданнями, нескованим українським словом.

Пані Галина Мороз — відповідальна за експедицію «Самостійної України"

І на тисячі миль від рідного краю єднаємось у цьому змагу й ми — українці на чужині. У нашому змагу друковане слово займає одно із н айбільш відповідальних місць. Воно і засіб постійної ідейної мобілізації українських сил, і з броя проти денаціоналізації, і таран яким ударяємо у брами байдужости й невіжества Заходу.

У час коли червоний кат терором нищить вільне українське слово в Батьківщині, єдині ми маємо змогу вільно пропагувати ідею визволення. Свідомі нашої великої відповідальности, ми створили в 1948 році на цьому терені націоналістичний журнал «Самостійна Україна», а згодом й придбали йому власну друкарню у Шікаго. Але минають роки у безпеці й добробуті й тривожно питаємо себе: Чи не послабає у нас свідомість цієї відповідальности, чи не забуваємо все більше й більше про те, що справа націоналістичної преси вимагає не тільки «моральної піддержки», але й постійних жертв, жертв часу, праці й гроша — наскільки малих жертв у порівнянні з кров'ю й життям, що ними платять наші побратими й посестри в Україні.

Ні віддаль від рідного краю ні багатство цього краю не сміють убити в наших серцях ідейного горіння, жертвенности й відданости ідеї, якій присвячене наше видавництво. Ми загубимося у пісках чужини і не побачимо обітованої землі нашої, коли замість прямування за вогненним стовпом ідеї волі й злуки з нашим народом, ми поклонимося золотому тельцеві, й загубимо духові вартості у погоні за грошем, за тілесними вигодами.

Хай же сьогоднішня наша зустріч оновить у нас почуття відповідальности за майбутнє українського визвольного руху, у якому ми хоч мала, але незаступима ланка. Нехай ця оновлена відповідальність проявиться у більшій увазі й більш жертвенній піддержці нашому видавництву й друкарні у Шікаго. Бо вони наша зброя у боротьбі за українську правду, волю й соборність!

Богдан Боцюрків

Теок

ЯК ПРОПАВ АРХИТВІР?

(гумореска)

Над містом стояла глуха осіння ніч. Стояла темна, як склянка похололого чаю, намарно ждучи на чиїсь гарячі уста. Стояла німа й нерухома, як людський біль, зневірений у існування усміху й радости.

Я притиснув щойно запалену сигарку до зимного берега попільнички. З неї відкотилось червоне око вогню й останній струмок синього диму поплив під пляфон і щез. Мені жалко зробилось, що він щез. Я гостро відчув самотність. Мені пригадалась давня зустріч і прощання. Її синя хустка на чорних косах теж так розвіялась у золоті липневого поля, тільки навсе залишились її очі. Благословенні очі. Очі, що все розуміли...

Вуса годинника клювали на цифербляті дванадцятку і я поквапно збирався спати. Завтра вранці треба знову вставати і знову починати сьогоднішній день. Дивлячись на завмерлий телефон, я відчував блаженну ціль втоми. Я тішився, що мене вже ніхто не розбудить, і можу бути з собою до шостої години ранку.

Скидаючи скарпетки, я ще раз завважив існування часу. З чубка правої скарпетки вилазив палець, а з лівої дивилась на мене пожовклою лисиною моя власна п'ята. Панта рей! — сказав є сумно і чкурнув у ліжко. Огрівшись, я відчув на ногах пантофлі. Я зпересердя зісунув їх з ніг за побічню і сконстатував, що один з них не впав на долівку. Земля втратила магнес — подумав я і почав снувати фабулу повісти про той неминучий день, коли наша земля втратить магнетичну силу і ми всуміш із плянетами літатимем по вселенній. По хвилині я зовсім серйозно злякався. Я пригадав собі багатьох знайомих, що їх вже від кількох літ не притягає наша земля. — я довго не спав. Коли вкінці сон почав незримими руками заліплювати сиві конверти моїх очей — закричав телефон. Я, як опарений, кинувся з ліжка, але відчув що не можу йти. І по хвилині я зрозумів, що підштанці спутали мої коліна. Але їх підносити не

було часу.

— Гело — кричу до телефона. Хто говорить?

— Єлисей!

— А, то ти Єлисею? кажу віддихнувши. Що є з тобою? Чому ні сам не спиш, ні мені не даєш заснути?

— На ближчі інформації немає часу. Миттю приїжджай. Історія на місці. Горить архітвір українського духа.

Я нервово повісив слухавку й почав блискавично вдягатися. Єлисей Дратва, мій найкращий приятель і один із видних молодих публіцистів — у житті витівок не знав. В нього слово все мало точно означений зміст, а його милозвучний голос мав точно культурою встановлену пору. Останньо він викінчив свій епохальний твір «Як дома не бути, а волю здобути» і почав робити пляни його негайного друку. Я заздрив йому, але заздрість у мистецтві це життєтворчий застрик. Він приневолює творити і стремить перевершити створене.

Не засвічуючи світла, я одягнувся і доперва в трамваї завважив кричучі наслідки свого поспіху. Мій правий черевик був на лівій нозі, а лівий... Лівого на нозі взагалі не було. Був тільки пантофель. Той самий, що не злетів на долівку.

Крім цього гомеричний сміх ввічливого кондуктора увидатнив мені черговий наслідок того поспіху. На моїй голові замість моєї постійної шапки з кляпами на вуха був капелюх моєї власної жінки. Тільки вуалька висіла з заду. Але я, не даючи пізнати на собі жодного збентеження чи хвилювання, з погідною міною заїхав до свого нещасного друга. Бо щож мистцеві зверхній вигляд? Мистець його прикрашує, а не він мистця. Подруге ця правда навіть є в талмуді, що як є чиста в вас душа, то тіло може бути в бруді.

Коли я з острахом відчинив двері апартаменту з елі містера Єлисея Дратви, мене відразу вдарив у ніздря дим. Дим паленого паперу. Містер Дрейтвей сидів при столі і допалював у бляшаній миднищі останні записані аркуші різнокольорового паперу. За його пригорбленими плечима ясніла срібна ваза з великим написом: Тут упокоївся в Бозі прах духа живаго Єлисея Дратви, уроджено в Макодзьобівці в празничний день великомученика Єлисея року Божого 1913...

— Гине слава батьківщини! Немає де дітись! — сказав він трагічно дивлячись у моє переляканe обличчя. Я, друже, пустив з димом свій архітвір!

— Чи ти збожеволів? — кричу йому. — Яка нечиста сила тобі підказала знищити цей небуденний архітвір нашої політичної літератури? Чи ти радився нашої тутешньої інтелігенції? Чи ти говорив щось у цій справі з нашим демократичним світом?

— Цей крок подиктувала мені наша дійсність. Дійсність без виходу. Дійсність темна, як малоросійська ніч... — почав плачучи говорити невиявлений ґеній. Ти мені говориш про нашу тутешню інтелігенцію? Я не сподівався, що ти такий подитячому наївний. Та ж ми її не маємо. У якій громадській праці ми відчуваємо печать її духа? Або її хоч пасивну присутність? Вона нічим не ціших професорів, лікарів чи інженерів при дишлі висотою власного живота. Скільки ти бачиш накавиться. Вона висоту українського світу міряє нашого громадського воза? Скільки їх інтересується українським визвольним рухом, справами української культури, проблемами воскресення в українській людині української душі? Ти не згадуй мені про демократів. Колись небіжчик Масарик говорив, що демократія — це право говорити, але ця дефініція в нас має інший зміст. Мене болить, що антигромадський елемент підшивається під демократію. Патріотизм це жертва, і ти поглянь у список платників національного фонду і ти зрозумієш все. Де справа вимагає жертви — багато з нас стає миттю демократами, наче б то бути демократом означає бути поза громадою. Бути явним шкідником громади.

При цих словах Єлисей ще більше прослезився. Він уважливо зсипав із мідниці ще теплий порох свого духа до вази і, щільно приткавши її, говорив зрезигновано:

— На жертву цілопалення я зважився тому, що я заложився!

— Як заложився? Невже тобі знов якась бльондинка замакітрила голову?

— Не бльондина, а щось інше на «бе». Я заложився з тутешніми бендерівцями, що в тутешній нашій загальноукраїнській друкарні видрукую до кінця цього року свій твір...

— І що з цього? питаю поінтриговано.

— Що з цього? Я не тільки, що не можу в тій друкарні видрукувати свою книжку, але я й прорізав заклад. А двісті долярів пішки не ходять. Маємо друкарню, а немає де друкувати.

— Я не розумію — кажу — як це так, що є друкарня а не друкує. А ти був у інженера Куропася?

— Був!

— І що?

— Нішо! Видрукував би але цього джабу він не знає. Відіслав мене до Панасюка, і на дорогу ще дві горілки поставив.

— А що ж Панасюк?

— Ну, Панасюк, як Панасюк! Набирає, як той казав, від руки і людей і черенки. Працює на ніч у шапі і заки виспиться та прийде до друкарні, заки розігріє в лінотипі олово, мусить замикати друкарню та йти до шапи. Але він парень з головою. Як прийде в суботу пополудні до друкарні — відразу чути життя. Мотор електрику тягне, лінотип шумить, Панасюк в останній кімнаті дебатує з колеґами про сучасне положення Франції, Лаба на гуляйнозі цикає білети вступу на імпрезу, яка відбулася минулого тижня, а Іванів замітає недокурки, що їх щедро розсіваюţь Панасюкові колеґи з лісу. Відразу в друкарні чути життя.

— Ну, то треба було тобі піти до доктора Гаєцького!

— Трудно, братіку дорогий! — каже Єлисей. Доктор Гаєцький нарікає, що вічно хворий і навіть на власні засідання не приходить. А клімат в Чікаґо справді не першорядний.

— Ну, то треба було вдатися до інженера Юрка Дачишина.

— І в нього я був, але ніколи не мав приємности його дома застати. Все в кіні. Господар каже, що він взагалі має намір вирентувати собі рум в кіні. Сюр, гі лайкет — казав.

— А як на це задивляється Попадюк?

— Попадюк задивляється на це оптимістично. Коли б так не власні овертайми, то міг би навіть у друкарні чим-будь допомогти.

— А чи ти був у доктора Лапичака?

— Був і все йому розказав!

— А він що?

— Подивився на мене, впевнив, що маю гарячку, дав скляночку в руки і казав піти з нею до вашруму...

— А в маґістра Рибака ти був?

— Не ходив до нього, бо він і так загарований у Золотому Хресті і не зміг би мені нічим допомогти.

Ми сумно похилили голови. Згодом Єлисей підвівся, глянув на вікно і сказав: Дніє... Не сумуймо за тим, що згоріло, але на його попелі будуймо нове. Ми мусимо рятувати престиж українського Чікаго. Ходімо допомагати нашій друкарні стануги на ноги.

І ми разом вийшли. Весело порипув сніг і я зовсім не чув що в мене один черевик і один пантофель, а на голові жінчин капелюк, вуалькою ззаду.

УКРАЇНСЬКА ДРУКАРНЯ В ШІКАГО

На самому початку слід зазначити, що ідея заложення Української Друкарні в Шікаґо, — була справді доброю і абсолютно доцільною. По мойому людям, які її видвигнули, а в дальшому й реалізувати, — належить скласти подяку.

Бо ж чи можливо, щоб така велика, кількадесятьтисячна, українська колонія в Шікаґо й околиці могла обійтися без варстату друкованого слова? Додавши до цього, що кольонія ця живе повним національним життям, життя це на всіх відтинках ставить і розвиває по лінії визвольної боротьби — конечність Української Друкарні стає очевидна.

Це вичули не тільки творці сьогоднішньої Української Друкарні, але й їх попередники в минулому, бо ж відомо, що давно перед тим така друкарня тут існувала. Ішлося і іде про те, щоб варстатом друкованого слова виповнити цілість українського життя на місці, щоб варстат цей став могутньою твердинею писаного слова, а то значить думки й чину, щоб він міг не лише заспокоїти належно всі потреби колонії, але й стати ініціятором та товчком до багатьох прекрасних починів громади і врешті, щоб він був справжнім слугою здорових починів шікаґського українства.

Між минулим і сьогоднішнім в цій справі є тільки одна преважлива різниця: Українська Друкарня в Шікаґо є мислена не тільки для потреб льокального порядку. Вона ж бо являється сьогодні **є д и н о ю** друкарнею в ЗДА, що має гаряче бажання якнайширше, якнайактивніше і якнайпродуктивніше служити Українському Націоналістичному Рухові, оцій найпередовішій та найжертвеннішій ланці українського визвольного фронту. Вона є ЄДИНОЮ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЮ ДРУКАРНЕЮ в ЗДА.

І так перед нами стає повніший і реальний образ цієї ідеї і її реального призначення. Слід би тепер тільки побачити її реальний стан та реальні перспективи її дальшого буття.

Я аж надто «молодий» працівник дотичної Друкарні й може в деяких своїх поглядах помиляюся, хоч цей раз вже не так-то «оптимістично» представлятиму стан справи, як дехто про мої погляди висловлюється.

Подивугідна жертвенність і запал в початку реалізування ідеї Української Друкарні в Шікаґо, а тим же і Єдиної Націоналістичної Друкарні в ЗДА, це блискучий примір світлих прикмет української людини. Згадати хоча б сл. п. д-ра Вассияна, який цілими ночами тяжко працював в цій же Друкарні й то не як редактор, або фахова сила своїх непересічних даних, але малюючи приміщення, замітаючи, тощо. Це з тих, що відійшли вже у вічність, — не згадуючи присутніх на цьому Ве-

чорі, чи відсутніх з тих чи інших причин.

Та українська людина має і другу сторону своєї медалі. І тут слід зарахувати скромну, безперебійну, тверду, напружено жертвенну витривалість в праці. Витривати в праці й бути скромним — це дуже висока прикмета людини. Безперебійно витривати в започаткованому ділі — це шляхетна перлина величезної сили людини. Врешті активно, т. зн. жертвенно так, як в початку, витривати в роботі, це могутня сила українського самостійника, державника, націоналіста, яка дала нам змогу мати золоті сторінки в «Книзі Битія» української нації.

Проф. Балабаш при ломці

І саме ця друга сторінка медалі недописувала й, на жаль, не дописує в багатьох з нас сьогодні. Ми поволі цих прикмет позбуваємося і навіть не відчуваємо того, як з кожним днем докорінно кривимо своєю душею, совістю і всім своїм єством, коли вимовляємо «я самостійник, патріот, державник, націоналіст».

Родяться в нас дивовижні категорії думання, які зводять наш патріотизм тут, в обличчі потреб визвольної дії і боротьби наших рідних на батьківщині, до відношення — 0:100. Сиґреґація вартостей в нас перестає існувати й так ми краще будемо плакати за «барою» над долею України, як тій Україні щось допоможемо; легше нам годинами приглядатися телевізійним програмам, як піти хоч би до Української Друкарні й помогти в роботі.

Я довше, хоч не повністю, спинився над проблемою української людини на еміґрації, бо ж люди це ідея, її реалізація та її розвиток, в тому ж числі і друкарні. Розв'язавши належно цю проблему, зробимо один з перших найважливіших кроків світлого її розвитку. Кваліфікованих людей в друкарській штуці — друкарня має. Має їх подекуди й подостатком. І тут слід висловити признання цьому персоналові, який задержав в собі благородні прикмети самостійника й націоналіста. Ці ж бо люди роблять грубі десятки годин неплатного «овер тайму», довгими місяцями працюють дві зміни кожного дня, неділі і свята, це для них тільки нагода принести ще більше праці в друкарні. Та це не означає, що друкарня цих кваліфікованих сил має забагато, що непотрібно вишколювати нових, чи що поодинокі ділянки є принайменше дубльовані. Навпаки слід чим мога скоріше розв'язати справу другого ломщика, складача на лінотипі, бо в часі хвороби одного, чи другого робота стане, а стати й на один день вона не може, не сміє! І тут тільки дивно, що добути фах і то добрий фах, чомусь так тяжко зважитися багатьом, які могли б з цього скористати.

Та справа далеко гірше мається з чисто недрукарським мистецтвом. Кваліфікований персонал є так сьогодні зайнятий, що десятками різних інших справ (відписування листів, тощо) займатися не може. Зрештою чи можна їх обтяжувати ще й цими справами. Або інакше кажучи, словами старенького проф. Балабаша (ломщик в друкарні) — «Чи мені, 70 літньому дідові, більше Україна потрібна, як молодим». А ту не чисто друкарську роботу може виконувати кожний один, якщо в нього є бажання робити. Вже не кусник України, який ми ще, кажеться, носимо в серці, а Бога слід мати в серці, щоб врешті перестати стояти з боку й не допомагати тим людям в Друкарні. Вони ж бо теж люди і мають теж якесь право до життя. Вони ж бо теж люди й ми не маємо жадного права відбирати їм все в ім'я тільки своїх користей, свойого спокою, вигод й модерного стилю буття. Вони ж бо роблять наше діло залишивши, і це без перебільшень, особисте. Станьмо ж активно їм в допомогу, хто б де не був, хто б чим не міг — тоді і діло їхнє стане нашим, а ми всі творцями гарного й щиро бажаного світлого майбутнього друкарні.

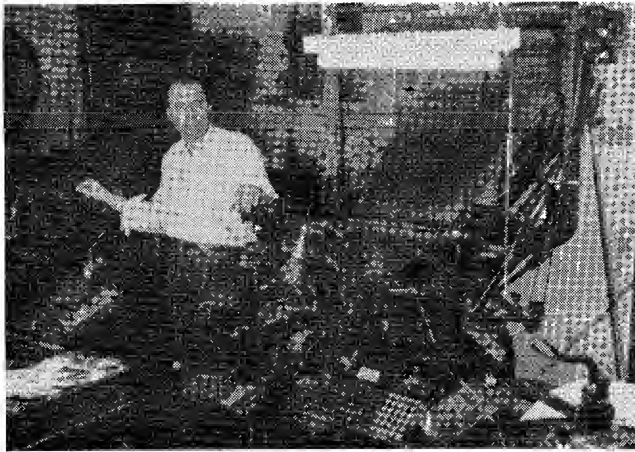

Микола Лаба при праці

Не завжди можна осягнути в початках те, що хотілося б. Не осягнула цього й наша друкарня. Її технічне випосаження далеко не повнотне так, як і подекуди не належне. Отже технічне випосаження і модернізація є ще і дальше потрібні.

Правда зі закупом лінотипу на цьому відтинку ці потреби заспокоєні. Та вони потрібні на інших відтинках: українські наголовкові шрифти і інший друкарський матеріял та змодернізування великої машини-преси.

Це нові видатки тоді, коли ще слід сплатити недавно куплений лінотип тощо. Та все це є конечне, якщо друкарня має заспокоїти всі потреби, наші і української колонії в Шікаго. Це друга справа, яку ми повинні розв'язати якнайскоріше, щоб тим активно сприяти органічному й бажаному ростові Друкарні.

М. Панасюк коло лінотипів

Вже сьогодні друкарня належно обслуговує українську кольонію в Шікаго. Та всіх потреб і, найважливіше, своєї ролі і поданого призначення вона ще повністю не сповняє. Це так з повище поданих причин, як і причин від нас незалежних зовнішніх. Бо нпр. націоналістичне середовище всього, на жаль, не друкує у нас. Поза Клівлендом і Міннеаполіс — інші осередки друкують десь інакше. Правда, праці це малі, мало заробіткові — але нехай і найменші, повинні друкуватися тільки в нас. Зібраний серед націоналістів гріш, — повинен іти перш за все на націоналістичні справи. Нехай же всі націоналістичні осередки в ЗДА підуть шляхом Клівленду і Міннеаполіс і вже цим допоможуть своїй друкарні.

Майже аналогічна справа в Шікаго. Є ще організації і люди, які вважають, що в ЗДА клич «свій до свого зі своїм» — не актуальний і заспокоюють свої потреби поза Українською Друкарнею. Це слід скоріше приписати партійним очицям в цих людей, як об'єктивним причинам. Думаю, що ці люди дуже тяжко грішать, коли заносять український гріш до не українських друкарень. Залишаємо цю справу їхньому національному сумлінню. Воно скоріше чи пізніше скаже своє слово.

На місці є висловити признання тим Т-вам, організаціям та особам, які друкуються в нас. Різні часи вже переживала друкарня: кращі і гірші були вони. Але в одному чи другому випадку, ці організації і люди були в нас зі своїми друкарськими запотребуваннями і це приносило нам не тільки матеріяльну, але й моральну користь.

Є ще цілий ряд націоналістичних речей, чи речей українських націоналістів, які чекають аж надто терпеливо на друк. От хоч би збірка творчости сл. п. Заступника Голови ПУН, Ольжича-Кандиби, книжка проф. Грановського, деякі праці сл. п. д-ра Вассияна і інші. Терпеливо теж очікує на друк своєї книжки тут присутній Вш. Редактор Курпіта. Не згадую вже української газети в Шікаґо, що з певністю побачила б світ при певних передумовах взагалі, а й з боку друкарні зокрема, «Самостійної України» тощо. Не згадую рівнож інших дрібніших речей, яких поява залежить у великій мірі від нас.

Та взагалі треба підкреслити, що українські можливості збуту і запотребування малі й то чим день меншають. Меншає читацька громада, бо багато вже «навчилася» і читати їм зайво, а врештою «немає в них часу на це». З другого боку, активність товариств і організацій меншає пропорційно до зменшення активності їх членів. Меншають тим же і їх друкарські запотребування. Одним словом, щоб вдержати відповідну друкарню, друкарню нормально працюючу і на високому рівні її продуктивності, треба вгризтися в друкарський ринок окруження. А це вимагає дуже добре повище і тяжкої та впертої і довготривалої праці. Покищо ми спираємося тільки на українські друкарські запотребування, з тенденцією досягти, скажімо, права горожанства на друкарському американському ринкові.

Дирекція і допоміжний персонал
Зліва до правапп.; С. Паньків, М. Лаба, А. Іванів, В. Попадюк, інж С. Куропась, дир. М. Бігун (гість з Клівленд і член ЦУ ОДВУ), д-р Гаєцький, Т. Носієвич.Відсутній — М. Панасюк.

І так ідея Української Друкарні в Шікаґо і Єдиної Націоналістичної Друкарні в ЗДА — натрапляє на трудноші у своєму розвиткові. І це нормальне. Бо ж життя складається з труднощів і перешкод. Справа далеко не в них. Справа в людях, які мусять ці перешкоди поборювати. І так

відуальні й спільні дії, виконуючи свої функції так довго, як вони користуються піддержкою більшости у Палаті Громад.

Найважнішою прикметою кабінету і основною засадою брітанської державної системи є саме ця відповідальність кабінету перед Палатою Громад, дякуючи чому уряд вдержує зв'язок із громадською думкою країни та заступає волю народньої більшости.

2. Склад кабінету

Брітанській кабінет складається тільки із важніших міністрів (біля 20), тоді як усі міністри, разом із державними підсекретарями, парляментарними секретарями 4) творять уряд (министрі) або адміністрацію. Членів кабінету підбирає прем'єр (прайм министер) на основі прийнятого звичаю (прецеденсу) та потреб уряду. Члени кабінету та усього уряду являються міністрами королевої (або «міністрами корони»), формально їх іменує і може звільнити королева, але це тільки традиційна формальність, бо королева іменує, але не підбирає, звільняє, але не контролює міністрів, ні не рішає про причини їх звільнення.

Підбираючи собі товаришів до кабінету прем'єр звертає увагу на їхні здібності, зокрема на вміння кермувати міністерством, висувати й сприймати нові ідеї, виявляти ініціятиву. Міністри мусять бути добрими дискутантами, щоб оборонити свою політику в парляменті та справитися з критикою опозиції. Вони повинні бути теж популярними серед своїх виборців та в рядах своєї партії. Складаючи кабінет, прем'єр мусить теж вдоволити різні крила партії, а часто й сильні, закулісні групи, що піддержують та допомогли їй у виборчій перемозі.

3. Прем'єр

Якщо порівняти кабінет із стерном коробля, роля стерника на державному кораблі припадає прем'єрові Брітанії. Хоч формально він тільки «перший між рівними», він не тільки підбирає міністрів і доручає їм окремі ділянки, але й може звільнити їх або перевести в інше міністерство. Він теж встановляє величину кабінету, іноді звужуючи його через доручення міністерств одній людині. Коли ж резигнує прем'єр, то разом з ним резигнують усі міністри. Фактично, хоч не формально, брітійський прем'єр являється діючим головою держави, якого права й повновласті більші, як у якогонебудь конституційного голови держави в світі, навіть президента ЗДА. Так довго, як він контролює більшість у Палаті Громад, прем'єр поєднює в собі владу парляменту й короля. Вся його сила оперта на факті, що будучи одночасно провідником партії парляментарної більшости, він може рахувати на її послух і піддержку. . .

Прем'єр — це символ, запорука й знаряддя єдности кабінету. Його завданням є дбати про найбільш доцільне використання сил, внутрішню дисципліну та рішучість у діях кабінету. Перевагу прем'єра в кабінеті виявляють та запевнюють такі його функції: 1) предсідника кабінету, 2) провідника більшости в Палаті Громад, 3) головного зв'язкового між урядом і королевою, та 4) провідника найсильнішої партії Брітанії.

Проте, не зважаючи на величезну владу, сконцентровану в руках прем'єра, його позиція сперта не на правно-конституційній основі, а на звичаї, а платня виплачується йому не як прем'єрові, а як Першому лордові Скарбу. 5.

4. Функції кабінету

Справжню всесильність брітанського кабінету найкраще ілюструє коротке зіставлення його функцій: 1) Кабінет визначує ґенеральну лінію державної політики та вирішує становище країни до біжучих внутрішніх і закордонних проблем. 2) Кабінет є відповідальний через окремих міністрів і їхні дерпартменти за цілість праці адміністрації та координацію дії усіх ділянок уряду. 3) Кабінет відповідає за всі закони та за детальну підготовку майже всіх законопроєктів у парляменті. Диспонуючи майже автоматичною більшістю в Палаті Громад, постійно поширюючи т. зв. міністеріяльне законодавство (декрети й розпорядження коремих міністерств у ділянках, делегованих їм парляментом) і користаючи з факту, що парляментові ніколи не вистачає часу на повну дискусію урядових законопроєктів — кабінет є в стані запевнити, що майже всі законопроєкти, за які він приймає відповідальність, стають законами в майже незміненій формі. 4) Кабінет відповідає за всі витрати держави, їхню доцільність, та пропонування й збирання податків необхідних державі. 5) Кабінет обсаджує найважливіші пости в державі й її закордонній службі та іменує суддів. 6) Кабінет вирішує, які справи мають бути предложені парляментові та скільки на них треба витратити часу.

Зріст сили кабінету, разом із ростом підпорядкованого йому урядового апарату — одна із найбільш маркантних прикмет британійського конституційного розвитку за останніх п'ятдесять років. Причиною цього в першу чергу є зріст партійної організації й дисципліни, зумовлений у свою чергу чимраз більшим поширенням числа виборців у Брітанії.

Стає очевидним, що влада й відповідальність кабінету переростає його спроможності. У висліді деякі найважніші функції кабінету занедбуються. Це викликає гостру критику системи та появу проєктів різних устроєвих реформ.

5. Як працює кабінет?

Справність кабінету в виконанні великої маси завдань забезпечують такі фактори: 1) Провідництво прем'єра. 2) Організація праці кабінету в постійних рямках та тимчасових комітетів, з яких найважливіші: а) законопроєктів, б) оборони, в) комітет Лорда-Президента 6), г) загальної політики, ґ) продукції. 3) Координація дії окремих міністерств через секретаріят кабінету та стернуючий (унапрямлюючий) комітет, зв'язаний у свою чергу із різними дорадчими органами. 4) Безпар-

тійність і анонімність державної служби (сивил сервіс) та її високоякісний склад. 5) Контроля партії через т. зв. кавкус 7). 6. Постійне існування неофіційного кабінету опозиції (т. зв. шедов кабінет) 8).

Суттєвою прикметою праці кабінету є його однозгідність, яку запевнює довірочність засідань та вже згадана концентрація відповідальности в кабінеті. Згідно з конституційним звичаєм відповідальність кабінету двояка: а) Кожний міністр відповідає індивідуально за дію його департменту. б) Міністри відповідають гуртом за кожний департмент зокрема та за цілість політики уряду.

Теоретично кабінет відповідає перед парляментом, але багато знавців брітійського конституційного права твердять, що за останніх два покоління наступило протилежне: парлямент став відповідальним перед кабінетом, завдяки скріпленню партійної організації й дисципліни, та завдяки праву кабінету розв'язувати парлямент. Але на дальшу мету кабінет таки приневолений рахуватися із думкою виборчих мас, які в чергових виборах можуть повернути свої голоси в користь дотеперішньої опозиції.

Палата Громад залишилася форумом для дебати та остаточної легалізації рішень, яких долю заздалегідь вирішено в лоні партії. Але роля глядачів і в кінцевому розрахунку, суддів таки лишилася за суверенним виборцем.

6. Критика кабінетної системи

Серед брітанського громадянства поширюється думка, що відповідальність і повновласті кабінету переростають його можливості, та що така ситуація вимагає деяких змін у брітанській державній системі. Критики існуючих недомагань кабінету вказують зокрема на дві його функції, які щораз більше занедбуються:

1) Нагляд і контроля над величезним адміністративним апаратом, зокрема над працею державної служби (сивил сервіс). Ця функція, яка зараз припадає окремим міністрам, що і так перевантажені працею, повинна б у деяких аспектах бути передана парляментові (зокрема його вищій палаті — Палаті Лордів), в якому не бракує людей із знанням і досвідом у цій важливій ділянці.

2) Координцаія дій окремих міністерств та елімінація відосередніх впливів «департменталізму». Тут корисним було б об'єднання споріднених собі функціями департментів у «супер-департменти», які охоплювали би широкі ділянки державного управління. У висліді це привело би до зменшення розміру кабінету, що тоді був би в стані присвятити більше уваги загальному керівництву державою, справам найбільшої ваги, залишаючи подробиці урядові (мипистрі). Зменшений розмір кабінету зробить дискусії в його лоні більш інтимними, визволить його членів від тягару буденної рутини, скріплюючи загальну контролю кабінету над адміністрацією країни. Подробиці й рутина припаде тоді низці суб-кабінетів, між-департментальних рад і комітетів та інших допоміжних тіл. Такі модифікації у кабінетній системі зроблять її більш стрункою, скріплять справність та працездатність кабінету та його контролю над величезним адміністративним апаратом, що у відсутності такої контролі має тенденцію до бюрократизму й відчуження від справжніх потреб народу.

1. **Privy Council** — Колись таємна прибічна королівська рада. Тепер формально-конституційна назва для кабінету. Але тому, що членами Пріві Кавнсил являються теж усі живучі члени попередніх кабінетів, урядує тільки частина ради (діючий кабінет). Членів ради іменує король чи королева.

2. **Брітанський парлямент** — складається із двох палат: долішньої — Палати Громад, якої члени вибираються (звичайно що п'ять років) усім населенням Великої Брітанії, — і горішньої — Палати лордів, якої члени є в своїй більшості нащадками старих лордівських родів; тільки незначний відсоток лордів (яких титул уповноважує їх засідати в цій палаті) бере участь у Палаті Лордів. На пропозицію кабінету король чи королева може іменувати нових лордів.

3. Тільки формальна назва.

4. До помочі окремим міністрам, уряд підбирає здібніших (і звичайно молодших) членів парляменту (від урядової партії), які мають звання парляментарних секретарів та заступають міністрів у парляменті.

5. **First Lord of Treasury** — титулярна функція прем'єра.

5. **Lord President of the Counsil** — звичайно міністр «без портфеля», для особливих доручень.

7. **Cancus** — зібрання парляментарних послів із однієї партії, яке узгіднює внутрішні розходження в лоні партії та встановляє єдину лінію, яку посли зобов'язуються однозгідно заступати.

8. Копія справжнього кабінету з окремими референтами для закордонних справ, скарбу, війни, освіти і т. д. Такий «кабінет» опозиції стає офіційним урядом, коли їй вдасться здобути у виборах більшість місць у парляменті.

**
*

Перспективи Укладу світових сил та українська міжнародня акція

(Закінчення)

7. Положення України в Сов. Союзі зазнає в тягу часу певних змін наслідком тих процесів, що відбуваються в українськім народі, в Сов. Імперії і в цілім світі.

Ті формальні набутки, що їх мала Україна під час і по другій світовій війні, як от членство в Об'єднаних Націях, створення міністерства зовнішніх справ і і військового, наділення їй окремого прапору та гимну, зрештою збільшення числа українців в партійнім проводі є доволі симптоматичними. З одного боку вони свідчать про зріст ваги України в Сов. Союзі, а з другого боку вони не можуть не вплинути на самосвідомість українського народу. І дуже можливо, що коли часи між двома війнами були часами дозрівання національної свідомости його, хай скорше в територіяльному, як в культурно-політичнім сенсі, то роки після другої світової війни можуть бути роками дозрівання державної свідомости його, хай і в совєтській постановці.

Найбільш показною подією під цим оглядом було святкування в 1954 р. 300-ліття Переяславського договору. Офіційні заяви сов. достойників про Україну, як велику, одну з найважніших націй Европи, про місце її в Сов. Союзі, друге по Росії, як співласниці і співкерманича велетенської імперії, не могли не збудити національної гордости сов. українців і не піднести престижу її в очах народів СССР і чужинців. Тож не дивно, наколи стали появлятися познаки, що сателіти Москви, як от Китай, Польща ба навіть Югославія, почали приділяти Україні більше уваги і шукати приязні українського народу. І не доводиться виключати, що при тому вони бачили в Україні силу, яка може протиставитись московській гегемонії, що становить для них небезпеку. Можливо, що це навіть занепокоїло большевиків і чи не тому саме, вони здвигнули у Львові пам'ятник Кривоносові, який має пригадувати полякам про цього їхнього запеклого ворога.

Водночас з цими заходами і протизаходами Совєтів, вони не перестають провадити свою заборчу політику супроти України. Є підстави думати, що знищення Берії мало за причину також його намагання послабити російську гегемонію над поневоленими неросійськими народами. В кожнім разі намагання русифікації, слідне також і щодо сателітів, політика втримування української культури на нижчому рівні, економічний визиск України продовжується. Продовжується також і трактування України, як колонії. Під цим оглядом показним є переселення української молоді до Казахстану і Сибіру ніби для освоєння цілинних земель. Тут, крім економічних мотивів, діють також безперечно і мотиви політичні, що зміряють до позбавлення України здібного на спротив елементу та до переложення на українців відповідальности за гноблення тубільців Туркестану.

Отже в Сов. Союзі марксизм зробився «мертвою буквою», але імперіялізм не перестав бути живим і діючим. Сталінізм вже відходить в небуття і під час Женевської конференції сам Хрущов кпив з недавнього минулого. Але той сам Хрущов розбивається по Пекінам і Варшавам, щоби втримати сателітів при Москві. Однак може прийти час, коли берло імперії стане за тяжке для Хрущових. Легалізація «національного комунізму» у відношенні до Югославії може натхнути сателітів думкою, що їм належиться більше права, як дає їм Москва. І чи не тому саме по поїздці Хрущова до Югослов'янської Каноси виникли заворушення в Мадярщині.

Так чи інакше Москві дедалі тяжче тримати Україну під своєю кермою. Послаблення терору було водночас причиною і наслідком спротиву чужинців владі. І цей процес духової і політичної еманципації України від Москви йде в парі з подібними процесами в інших країнах Сов. Імперії, які взаємно себе підсилюють.

8. Постава вільного світу супроти України не є ані одностайна, ані надто чинною. Фактично активне зацікавлення до неї виявляють лише ЗДА, менше і скорше плятонічно — Італія, ще менше — Англія, а найменше — Франція. Щодо Німеччини, то дотепер, не маючи суверенности, німці не могли мати своєї політики і визначити свою поставу супроти проблем Сходу Европи.

ЗДА діє явно в українській справі через Американський Комітет Визволення від Большевизму, який є певного рода знаряддям Держ. Департаменту. Але неявно діють ЗДА і через інші установи та з рамени інших Департаментів чи міністерств. Ми не маємо точних даних щодо становища в українській справі інших департаментів, але і вони його не можуть мати дуже відмінним від міністерства зовнішніх справ. Це останнє стоїть на позиції так зв. «непередрішення».. Це заложення значить нічого іншого, як незанимання позицій до питання майбутнього України. Дехто робить помилку уважаючи таку поставу ворожою до справи незалежности. Так не є. Американська політика є більш уважна до справи України як політика інших великих

потуг, вже хоч би через свій гостро протибольшевицький курс. Також в ЗДА засада самовизначення народів має більшу вагу і практичне значення. Ніде не піднімається стільки голосів в користь України, як то є в Америці. Однак треба вирізняти декляративні виступи сенаторів і конґресменів, від фактичної політики і не робити собі надмірних ілюзій. Також не доводиться легковажити того факту, що в ЗДА мають голос російські еміґранти і проросійські елементи, які використовують «непредрішенство» у своїх цілях. З цим треба числитись і цьому треба протиставлятись.

Доводиться ствердити, що політика «визволення» пропагована Даллесом під час виборів Президента і зараз по успіхові Айзенговера, зовсім не вдалась. ба навіть не вийшла зі стану проекту. Цей факт є зайвим доказом, що ЗДА не має спеціяльної нехіті до української справи, але їм бракує активної політики, а головно зручної тактики супроти Сов. Союзу. В основі уряд Айзенговера не провадив іншої політики, як уряд Трумана.

Англія є більш здержлива щодо України, як ЗДА, а коли і дасть докази зацікавлення нею, то дуже дискретно і скорше, щоб не відстати від ЗДА. Однак постава Англії не буде маловажною при остаточних рішеннях. Треба думати, що англійці будуть противитись відібранню Україні її зах. земель, як вони противились прилученню їх до Польщі під час першої світової війни. А чи будуть вони за відділенням України від Росії, то вже більш сумнівно. Така постава Англії не є для нас кращою, як «непредрешенська», але активна постава ЗДА. Натомість Італія цілком певно стоятиме за усамостійненням України, як стоятиме за цим і Туреччина. В інтересах обох лежить знесилення Росії, відсунення її від Середземноморського басейну. Щодо Франції, то наразі вона не є і не скоро стане чинною в питаннях Східної Европи. Є небезпека, що силою інерції вона підтримуватиме польські претенсії на ЗУЗ. Однак коли консолідація Европи вдасться і зменшиться загроза з боку Німеччини Франція не матиме підстави шукати приязні Польщі, як і Росії.

Та чи не найважнішим чинником в Европі взагалі, а щодо України зокрема буде Німеччина. Той факт, що вона поділена між Західнім і Східнім бльоками, робить з неї силу, яка буде все ділати проти Совєтів і в цім є велика підмога для українців, щоби не дати заскніти сучасному територіяльно-політичному «статутс кво». Безвислідність Женевської конференції щодо об'єднання Німеччини наразі скріплює її ролю для нас. Але яку політику поведе Німеччина на Сході Европи в разі упадку Совєтів? Чи шукатиме приязні з Росією (Бісмарківська), чи змірятиме до експанзії на кошт сучасних теренів СССР (Гітлерівська), чи шукатиме догоди з самостійною Україною? Наразі русофільство є чи не найсильнішою тенденцією між німцями. Є також небезпека догоди між поляками і німцями за кошт України. Дотепер Бонн не хотів в'язати питання кордонів на Одер і Найс з питанням Керзонової лінії. Але не можна виключати, що Совети в шуканні порозуміння з німцями можуть пожертвувати не лише польським Шлеськом, але і ЗУЗ. Цим вони дуже ускладнять і утруднять німецько-українські відносини.

Тож ми бачимо, що постава великих потуг вільного світу почасти сприяють визвольно-державній справі України, а почасти їй шкодять, підтримуючи змагання росіян і поляків. Політика тих потуг може бути використовувана нами, щоби шахувати Совєти і змушувати їх до уступок на користь України, а з другого боку можемо впливати на їхню політику відкликаючись до подій в Сов. Україні.

9. Українська міжнародня політика повинна узгляднювати загальну ситуацію в світі, але бути зор'єнтованою на стан речей в Україні. Вона не може обмежитись одним голошенням гасел, ані обмежитись до негативізму, але повинна бути практичною, дієвою і конструктивною. Не може вона послуговуватися лише одною тактикою чи ставити ставку лише на одну можливість розвою подій, але повинна узгляднювати всі можливости, що їх можна передбачувати.

Світової війни може не бути взагалі або довший час. Визволення України може прийти не через світову війну, але через війни льокальні. Може воно статись також шляхом революції ба навіть еволюційного розвалу комуністичної системи в Сов. Союзі. Тож політика і тактика українців на міжнароднім полі повинна бути виміряна на довший час несталого миру, а не лише на катастрофу менш чи більш близьку. Не можна базувати їх на чужинну інтервенцію, хоч не треба виключати і зовнішньої помочі. Головним завданням еміґрації є допомогти українському народові визволитись власними силами і власними силами закріпити свою державність. То значить, що наша зовнішня політика, як зрештою і політика внутрішня, повинні зміряти і підготовляти Українську Національну Революцію, яка при безперспективності щодо світової тотальної війни, є чи не найбільш реальним шляхом до визволення України з під московської зверхности. Ця концепція може стати поважним моментом нашої міжнародної акції, коли ми нею будемо будити чужинну опінію і не дамо їй погодитися зі станом поневолення України. Щоб в уяві світу Україна була незагоєною раною, щоб Україна була тою силою, що стоїть на сторожі свободи і безнастанно діє в таборі ворога всіх вільних народів, щоб ці народи стали нашими союзниками.

Українська еміґрація, перебуваючи у вільному світі, повинна зорганізувати тут солідне запілля Української Національної Революції, яке би живило її морально і матеріяльно. Водночас українська еміґрація повинна здобувати вільний світ, насамперед великі потуги, щоб він включив справу України в програму війни чи миру. Треба вказувати, що без полагоди української справи не може бути сталого ладу і миру на Сході Европи, а від-

так і в цілій Европі, що Україні належиться рівнорядне місце в колі вільних народів. А тому місце України в Об'єднаних Націях повинно бути збережене з тим, що рано чи пізно на нім засядуть речники суверенної волі народу, а не пахолки Москви. Мусимо домогтися, щоб західні потуги перейшли з «непредрішенства» на позиції чинної піддержки визвольних змагань українського народу, ставлячи спротив червоним і білим російським імперіялістам, як також зазіханням західніх наших сусідів щодо українських земель.

Водночас українська політика повинна вже тепер визначувати місце України в регіональних об'єднаннях, майбутніх чи сучасних, на яких має спиратись чи вже спирається універсальна система світового об'єднання, яким нині є ОН. Таким об'єднанням другого ступня для України має бути Об'єднана Европа, що її ембріоном на сьогодні є Західньо Европейська Унія. В лоні цієї регіональної сполуки творитимуться сполуки третього ступня, на взір сучасного Бенелюксу. Таким Східньо Европейським Бенелюксом може бути Чорноморсько-Балтійський Бльок. Але ця проблема може мати розв'язку і в формі Середземноморського Бльоку. Остаточний вибір між цими двома розв'язками прийде пізніше, коли Україна і всі її партнери стануть вільними, але підготова обох може і повинна бути переводжена вже тепер. При тому треба здати собі справу, що хто каже «міжнаціональне об'єднання» той каже обмеження суверенности. На сьогодні фактично вже не існує абсолютно суверенних народів, бо навіть велетенська потуга ЗДА є обмежена в своїй суверенности участю в Об'єднаних Націях. Цей факт має свою закономірність зумовлену взаємозалежністю держав і країн під оглядом господарським і політичним. До того долучаються вимоги відборонности перед атомовою зброєю, що вимагають великопросторности і потужности міждержавних сполук.

Варстатом вище накресленої міжнародної політики для українців може під сучасну пору служити лише Державний Центр на чолі з УНРадою. Справу України треба ставити на міжнароднім форумі, як справу нації державної, хоч і політично поневоленої. Для унагляднення такої постановки треба протиставити сучасному узурпаційному урядові УССР інший уряд з ознаками легітимности. Це може робити лише установа, що має статут державно-політичного центру. Подібні установи намагається мати кожна еміґрація з теренів Сов. Союзу. Політика УНРади повинна виробляти серед чужинців поняття української держави, яка існує правно і фактично, але яку треба визволити політично. Характер державної установи визначує характер її політики і методів. Всі інші самостійницькі акції, чи то революційні чи то пропагандивні, мають доповнювати міжнародню акцію Державного Центру. Річ ясна, що політика центру повинна бути під контролею цілої еміґраційної спільноти та достроюватись до вимог краєвої ситуації, щоби відповісти національним аспіраціям українського народу. Але це вже питання внутрішньої політики.

Політика, яка має за предмет підготову а тим більш часткове здійснення концепції міжнародніх бльоків, є можлива лише з рамени Державного Центру. Тут партнерами з українського боку не можуть бути ніякі партії чи організації, а лише Державний Центр, як також партнером для УНРади можуть бути лише центри чи уряди інших народів. Так само лише Державному Центрові випадає говорити з урядовими чинниками Німеччини в справах недопустимости пов'язування проблеми східніх кордонів майбутньої Німеччини з проблемою східніх кордонів майбутньої Польщі і лише з ним вони могли би говорити.

Українська Національна Революція може мати успіх тільки тоді, коли вона спирається на фактичну і моральну підтримку мільйонів українців на всіх просторах нашої Батьківщини. Невідкладним завданням для ОУН є підготова такого типу революціонера, який міг би діяти однаково успішно так на Західньо, як і на Східньо-Українських Землях.

Андрій Мельник

Навіть коли йдеться про американські чинники, що діють за вказівками урядових установ, то не є випадком, що АКВБ шукає співпраці з УНРадою. . мав рацію ВО піти на пересправи з тою організацією. Ставлячи спротив її плянам і заходам, зводячи на нівець СОНР, розвалюючи КЦАБ, висуваючи концепцію двох центрів, чинники УНРади змушували американців ревідувати свої позиції, а бодай усвідомлювати, що збереження єдности кол. Росії, а нинішнього Сов. Союзу не є легка справа. І тільки критична, але активна постава УНРади до виявів американської політики є більш слушна, як постава пасивна чи виключно негативна. Річ ясна, що пересправи з АКВБ в ніякій мірі не виключають, ані не перешкаджають безпосереднім контактам УНРади, ані праці УККА щодо урядових чинників ЗДА. Скорше навпаки, бо дають ширшу базу для тих контактів. Щодо характеру стосунків між УНРадою та АКВБ, то тут немає місця для якихось організаційних чи для союзних стосунків, але лише для ділових зв'язків, чи то в справах Радіовисильні, чи в питаннях Інституту.

Українська політика повинннна уможливити ба навіть організувати співпрацю відповідних чинників всіх поневолених Москвою народів. Адже сама Україна не в стані вистояти чи то в пасивній, чи то в активній боротьбі проти Совєтів. Тої співпраці вимагає Українська Національна Революція. Не доводиться брати надто до серця претенсії деяких з-поміж тих народів на зах.-українські землі. Не треба забувати, що ті землі вже належать до української держави, що ми є нині в стані посідачів. Не варто домагатись від еміґраційних чинників тих на-

родів, аби вони визнали ті землі за Україною. Те визнання є маловажне поряд доконаного факту, а в тім вони його не зроблять. Їхня відмова на наше домагання не лише утруднить положення наше і їхнє. Брак того визнання не повинен стояти на перешкоді співпраці, особливо в міжнародніх організаціях. Бачучи її чужинці набиратимуть враження, що наші партнери примирились з втратою спірних областей і самі ті партнери затрачуватимуть серед співпраці гостроту їхньої опозиції супроти нас.

Ми не схилили наших прапорів і по останньому заливі большевицькими полчищами земель наших. Держимо ці прапори гідно і достойно, єднаючи довкола них всі національні українські сили для тим успішнішого спротиву

Андрій Мельник

Так подумана міжнародня політика переходить спроможности груп чи поодиноких партій, але вимагає сил цілої еміграції і відповідного органу. В цім переконуються навіть противники УНРади, а тому вони її не негують. А якщо вони її поборюють, то це не з мотивів національної рації.

10. Завдання ОУН в українській міжнародній акції поза Державним Центром полягають насамперед у витворюванні таких ситуацій, які би надавались для капіталізування їх на зовнішнім форумі в цілі здобуття і закріплення наших політичних позицій у вільному світі. Такі ситуації можна назвати «станом революційного кипіння» або підготовою Національної Революції.

Річ ясна, що методи підготови і переведення Національної Революції повинні відповідати насамперед вимогам політичної доцільности, щоби втрати не перевищували осягів. І тут капіталізація на зовнішнім відтинку є так би мовити «похідним продуктом» Революції, яка має дати в остаточнім рахунку визволення. Робити революцію для одної пропаганди не варто, хоч часом подібна демонстрація може виплатитися певними імпондерабіями. Для конкретизації нашої думки вкажемо на саботажі в Галичині в р. 1930, які спричинили «пацифікацію», що в свою чергу дала можність виточити на форумі Союзу Націй в Женеві процес проти Польщі і ним підважити позиції окупанта та спопуляризувати українську справу перед чужинцями. 2-им прикладом може служити дія УПА, яка дала Україні в очах чужинців ореол воїна, що стоїть на сторожі свободи. Морально-політичний капітал здобутий постанчою акцією є дуже поважний і непростиму помилку роблять ті, що його знецінюють.

Підготова і переведення Національної Революції вимагають великих моральних і людських засобів. Колись перед 1940 р. ними розпоряджала ОУН, але розлам та взаємопоборювання націналістичних середовищ їх сильно ослабив. Це дуже шкодить наростанню і організуванню революційних сил в краю. Тому є великою потребою зведення революційних сил еміграції до одного знаменника та достосування сил еміграції до стану речей в краю. Це може статися шляхом створення всіма націоналістичними середовищами спільного Революційного Центру. Не будемо входити в розгляд способів здвигнення такого центру, бо це належить до внутрішньої політики. Лише ствердимо, що еміграція скорше і успішніше доконає свого завдання на міжнароднім форумі, коли поможе захитати в Україні московсько-большевицьку владу.

Дехто може думати, що гасло Національної Революції і революційна діяльність не може йти в парі з діяльністю Державного Центру і участею в нім представників революційних організацій. Ми ж уважаємо, що як засада власних сил не виключає чужинної допомоги так і революційна боротьба не виключає політичної та дипльоматичної акції. Вони обидві є потрібні і повинні себе взаємно доповнювати, але не себе заперечувати. Приклад діяльности Гарібальді та Кавура для Італії, Пілсудського Польщі, Кошута для Мадярщини вповні узасаднюють це наше твердження. Зрештою співдія ОУН і Парляментарної Репрезентації в окремі моменти вповні задовільна промовляють за те саме. Вона мала місце в умовах так би мовити загальної легальности, а тим більше має рацію сполука легальної і революційної дій в боротьбі проти спільного ворога вільного світу, Совєтів. Ситуація може ускладнитись для українців, наколи би дійшло до тривалої «коекзистенції» між Сов. Союзом і західніми потугами. Але навіть і в тих умовах психологічна, підземна боротьба не заперестане, бо большевики не заперестануть свою підривну акцію проти вільного світу. Це легалізуватиме найбільш революційні методи боротьби проти них.

Бойовики Української Національної Революції! Всією напругою волі, духа й м'язів бережіть єдність ОУН, побільшуйте її бойову силу, будьте готові на мій наказ. Цим здобудете своє право, яке дає вам Бог, виконаєте наказ, що його ми прийняли від Нації!

Андрій Мельник

Попри революційну роботу націоналісти повинні провадити на чужині політично-пропагандивну працю, розпоряджаючи відповідними апаратами національного і міжнаціонального характеру, як от «Інтернаціонал Свободи». щоб через них могти капіталізувати і революційні дії. Націоналісти повинні брати участь в різних товариствах приязні, як от Англо-Італо та Німецько-Українські товариства. При тому треба втягати в такі організації представників різних українських політичних середовищ, бо згадані товариства приязні з правила є загальнонаціональними, а в ніякім разі не повинні бути прибудівкою якоїсь одної партії. В противнім разі вони не могтимуть доконати їхніх завдань і здобути приязнь чужинної нації для українського народу, а хіба демонструватимуть наші внутрішні тертя і розбіжності.

з життя в ОДВУ

ЕКОНОМІЧНА КОМІСІЯ ПРИ ЦЕНТРАЛЬНІЙ УПРАВІ ОДВУ

Ню Йорк в січні 1956.

ДРУЗІ НАЦІОНАЛІСТИ!

Діючи під наказами невідхильних вимог Української Визвольної Справи — Четвертий Збір Українських Націоналістів виніс ряд важливих постанов, що їх диктують потреби всіх секторів визвольних діянь та рішальні для України сучасні історичні моменти. На чолі тих вимог стоять зараз вимоги Сектора Краєвого. Постанови Четвертого ВЗУН-у для заспокоєння їх мусять бути реалізовані.

Як увесь Український Націоналістичний Рух, так усі Братні Організації, діючі в його системі, приняли ці постанови до відома і до свойого виконного обов'язку.

Пленум Центральної Управи ОДВУ на свойому засіданні в днях 4. і 5-го вересня 1955 глибоко відповідально спинився над підставовою вимогою Визвольної Справи — фінансової допомоги, що забезпечувала б конечну і повну оперативність Українському Націоналістинчому Рухові. Пленум одноголосною ухвалою вирішив, в можливо найкоротшому часі, створити міцну, для тої цілі, фінансову Базу. Для реалізації того завдання покликано до діяння надзвичайну Економічну Комісію в складі;

Проф. Олександер Грановський — голова, Микола Бігун — заступник голови, інж. Омелян Суховерський, інж. Степан Куропась і Роман Шраменко, як її члени.

Продовж трьох місяців Економічна Комісія переводила основні провірки можливостей і методів, як рівнож підготову для своїх праць, а з днем 13-го грудня м. р., себто в день 65-літнього Ювілею Голови Проводу Українських Націоналістів, цю акцію розпочинає з вірою в її повний успіх. На фронт цієї акції закликається всі націоналістичні сили, діючі в нашій системі на терені ЗДА.

Слава Україні! *Слава Америці!*

За ЦУ ОДВУ:

Володимир Різник, м-гол.

д-р Володимир Михайлів, секретар

За економічну Комісію:

проф. Олександер Грановський
Микола Бігун
інж. Омелян Суховерський
інж. Степан Куропась
Роман Шраменко

ІНЖ. О. БОЙДУНИК В ДІТРОЙТІ

Заходом Обласної Управи ОДВУ відбулося дня 15. січня 1956 року в залі Українського Народного Дому віче, на якому член ПУН і член УНРади інж. Осип Бойдуник виголосив доповідь на тему: «Сучасний стан визвольної політики». Віче відкрив голова Обл. Управи інж. С. Білий, а проводила президія в складі пп. І. Білоус, М. Ґорин, М. Семеґен і В. Маріяш. По привітанні інж. Бойдуник в понад годинній доповіді перейшов етапи нашої визвольної політики протягом 35 літ аж до нинішнього дня. Спинився довше на роках 1947-1948, часах консолідації, вислідом чого була УНРада, у яку ввійшли всі політичні партії, крім гетьманців. В кількох літах пробробила УНР велику роботу на всіх можливих ділянках, а щодо наших ворогів виступала УНР сконсолідовано і однозгідно, вислідом чого було розбиття КЦАБ-у і МАКЦ-у. Але від 1953 року зачали діятися речі, яких не розуміло не тільки ширше громадянство, але і ті, які стояли дуже близько УНР, або і вели її політику. Прийшов день 28. травня 1955, в якому ВО передав Президії УНР до затвердження проєкт «співпраці народів СССР для боротьби з большевизмом» орацьований Паризьким Бльоком при співучасти з української сторони пп Созонтова і Феденка. Американський Комітет стояв з боку. Бесідник, як голова УНР і представник ОУН, не міг погодитись зі змістом проєкту і передав його Комісії Зовн. Справ в цілі пороблення поправок. На такому становищі став і УНДС. Коли однак більшість УНР т. зн. УРДП, УСП і УНДО не згодились з поправками Комісії і коли не пішли на вимогу промовця примінити в тій важній справі параґрафу 13а конституції УНР і скликати представників церков, науки і комбатантів і своєю більшістю приняли проєкт, то промовцеві остала тільки одна можливість резиґнації з голови УНР, після чого ОУН відкликала свойого представника з ВО і в наслідок тостала криза. «Наші батьки залишили нам кров'ю записаний заповіт Четвертого Універсалу і Акту з 22. 1. 1919 і коли хтось на один тільки крок відходить від того заповіту, коли хтось на хвилю піддає під сумнів нашу суверенність, коли хтось віддає нашу незалежність в руки ворогів, той підриває наші сили у визвольній боротьбі, той демобілізує наш народ, той деморалізує українського боєвика. Уряд не може входити в переговори і підписувати договори з приватними і ще до того ворожими нам чинниками, бо тим підриває свій авторитет, бо зводить український народ з правдивої дороги, бо дезорієнтує в цілому світі наших приятелів, які можуть перестати бути ними» — казав промовець. Наглядним доказом, що так є, потверджує стаття в «Прометею» з дня 19. 1. 56 п. з. «Без ілюзій, — додаємо від себе. А як нам бути, чи взагалі не говорити зі сусідами, нашими ворогами? Ні, ми повинні з ними говорити, але коли вони кажуть нам пристати на «непередрішенство» і коли вони хотять, щоби ми відцурались 4-го Універсалу, ми повинні з ними зірвати, бо це нам шкодить. Промовець зазначив, що має на думці Державний Центр, який не сміє робити договорів з нерівним собі, приватним і ворожим нам чинником. Визвольна боротьба оперта на власних силах, не відкидаючи чужої помочі, коли вона не кладе під знак запиту нашої суверенності. Промовець застерігається проти слова «зрада», а уважає приняти проєкту грубою помилкою. А відомо, що помилки часами, гірші, як зрада, якщо їх зразу не усвідомити і не направляти.

ОУН здала свої пости в УНР, щоб не нести відповідальности, але залишається звичайним рядовиком. «Ми будемо провадити боротьбу за направу помилки, за усунення кризи, ми підемо ще дальше і будемо змагатись за повну консолідацію всіх політинчих чинників на еміґрації, хотяй би прийшлося зміняти навіть конституцію УНР, а коли то не вдасться, виступимо з УНР і будемо дальше самі провадити визвольні змагання» — закінчив промовець дуже цікаву доповідь.

По перерві інж. Бойдуник відповів на около 30 питань вичерпно і задовільно для питаючих. Дискусія переважно заторкувала слідуючі питання: чи мусіла ОУН здавати свої позиції в УН, а як так, чи не зробила то за скоро, чи Державний Центр може і повинен говорити з політичними угрупованнями московської еміґрації, чи проєкт є ще важний і що може статися з УНР, коли ОУН вийде з неї. До дискусії зголосилось девять промовців. Перший з них п. П. Маляр, редактор «Прометея», висказав погляд, що московський народ і його уряди не є то саме і що московський народ не несе відповідальности за то, що його уряди йдуть на знищення українського народу. Треба відділити московський народ від його урядів і з ним говорити. Заля і дальші бесідники в острій формі відкинули таку політику. Вже слідуючий бесідник, земляк п. Маляра, сказав, що він жив на границі Московщини і бачив, що «українські коні не хотіли пастися з московськими». Петро Трепет, голова філії ДОБРУС-а дуже рішучо виступив проти такого ставлення справи п. Малярем і показав на підставі історії і власних переживань, що московський нарід і його уряди є однозгідні щодо нас. ОУН добре зробило, що стрясло сумлінням української еміґрації, але треба лишитись в УНР і звідтам робити нараву, — такі думки висказали дискутанти.

В свойому останньому слові інж. Бойдуник обговорив всі питання, порушені в дискусії. На багатьох примірах з минулих і теперішніх подій довів, що московські уряди і московський народ без

огляду на їх політичні краски йдуть рука в руку проти українського народу. Не за скоро здали свої пости в УНР представники ОУН, бо перед тим проти їх волі було дано згоду на участь українських вчених в Інституті Дослідів і в радіо Визволення. Ані в одній, ані в другій установі невільно говорити про самостійністі суверенність України, а бл. п. Президента УНР А. Лівицького в річницю його смерти названо тільки «визначним українським громадянином». Інакше не вільно було. УНР не дала навіть моральної допомоги Незалежній Асоціяції Науковців. Неправдою є, що проект став безпредметний, а тим самим анульований, бо зовнішні і до того чужі чинники не можуть анулювати того, що ухвалила УНРада. Проект мусить анулювати той, хто його ухвалив. Не є правдою, що ОУН «витворила кризу з амбіцій», чи «з своїх партійних міркувань», бо як може бути мова про «амбіцію», коли ОУН мала в УНР ключеві позиції але не хотіла дальше нести відповідальности за роботу трьох партій. ОУН здала пости, але залишилася в УНР.

Іван Білоус

ЮВІЛЕЙ ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА

Дітройт, Міш.

Обласна Управа Організації Державного Відродження України з своїми 4-им і 24-им Відділами ОДВУ і 14-им і 34-им Відділами Українського Золотого Хреста, з запрошеними організаціями і представниками громадянства, влаштувала з нагоди 65 ліття від дня народження Голови Проводу Українських Націоналістів полк. А. Мельника бенкет дня 15. січня 1956, в залі Українського Народного Дому. В цей день відбулося також віче, на якому виступав інж. Осип Бойдуник.

Вечір відкрив голова Обласної Управи ОДВУ інж. Степан Білий вітаючи біля 200 присутніх і передав провід свята інж. Богданові Зеленому з Віндзору, Канада. Інж. Зелений висловив свою радість проводити цією імпрезою, бо з полк. Мельником лучить його два роки разом перебутої польської тюрми. Він попросив гостей до вечері, яку приготовили і подали членкині УЗХ.

Головним промовцем того вечора був д-р Петро Біланюк, професор одного з каледжів у Дітройті. Проф. Біланюк, товариш по зброї полк. Мельника, старшина Легіону УСС, у своєму короткому слові змалював постать полк. А. Мельника, як вояка і команданта сотні УСС-ів, підчеркуючи його лицарскість і надзвичайну відвагу та дружнє відношення до підчинених йому стрільців. Нічого дивного, що ті прикмети й старанне приготування до служби своєму народові винесли полк. А. Мельника в часі наших визвольних змагань на становище шефа Штабу Дієвої Армії УНР і найближчого співпрацівника Головного Отамана С. Петлюри. Промовець перейшов коротко всі етапи праці Ювілята, в яких полковник показав себе все тим самим незламним воїном, все тим великим патріотом, який все своє життя поставив на службу України. Частину своєї промови присвятив промовець творцеві і довголітному Провідникові Українських Націоналістів, сл. п. полк. Є. Коновальцеві. Промова, закінчена найкращими побажаннями полк. Мельникові, зробила на всіх присутніх глибоке враження. Потім говорив найстарший віком і ранґою ген.-хорунжий арт. Борис Палій Неїло, який в гарних словах підчеркнув заслуги Полковника, як вояка, і склав йому побажання дальшої плідної праці. Іван Білоус, б. УСС, розказав кілька споминів про Ювілята, підчеркаючи великі бої на Лисоні осінню 1916 року, де полк. Мельник із своєю сотнею великою мірою причинився до перемоги. Пан Петро Трепет, голова філії ДОБРУС, зложив привіт і побажання полк. Мельникові. Дуже гарним був привіт п. Івана Іванучка, родженого на Новій Землі, який зворушливими словами розказав про першу стрічу з сл. п. Є. Коновальцем, і про це, як ідеї, почуті від Коновальця, ввели його на шлях послідовного націоналізму.

Дуже цікаві спомини про полк. А. Мельника розказали інж. Б. Зелений і д-р А. Марічак. Перший пересидів з Полковником в одній камері польської тюрми два роки і сьогодні подивляє хоробру незламність Полковника в найгірших тюремних обставинах, моральних і фізичних знущаннях. Д-р Марітчак, знаний львівський оборонець з політичних процесів зворушливо описав поставу Полковника, якого він часто заступав перед польським карним трибуналом. «Часом здавалося, що то Полковник судить поляків за їх злочини над українцями», говорив промовець. Оба просили передати полк. Мельникові найщиріші побажання. Володимир Дідик згадав часи, коли провідники українських націоналістів відвідували Америку, згадав стрічу з сл. п. Є. Коновальцем і закінчив промову гарячим побажанням Ювілятові. Промовляли ще від організацій або від себе пп. П. Залуга, М. Квітковська, Бориськевич, А. Левкут, А. Наконечна і інші. Довшу і глибоко продуману промову в честь Ювілята виголосив п. Є. Зубальський.

Почесним гостем на святі був інж. Осип Бойдуник, якого провідник вечора попросив на кінець до слова. Інж. Бойдуник, один з найближчих співпрацівників, в короткій і ядерній формі представив Свілята, як провідника, політика і людину. Полк. Мельник не є диктатором, організація у нього є засобом, а не ціллю, він постанову видає по вислуханні думки інших. У Полковника, як політи-

ка, українська справа понад усе! Як людина, Полковник шукає доброго в людях, він вирозумілий на людські слабості, терпеливий і вибачливий тим, які, признавши свої помилки, вертаються знову до активної праці. Між пересланими привітами був також ривіт від ген.-хор. М. Крата.

Відспіванням Національного Гимну і «Не пора» закінчено вечір.

Іван Білоус

ВШАНУВАННЯ ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА В ЛОНДОНІ

В неділю, 11. грудня 1955. р., українське громадянство м. Лондона, Онтаріо, зійшлося в домівці клюбу Івана Франка, щоб відзначити 65-ліття Провідника Українських Націоналістів, полк. Андрія Мельника. Відкрив це свято і привітав гостей, представників і присутніх, голова філії УНО в Лондоні, Микола Томин і попросив на господаря бенкету Миколу Дутчака. Господар бенкету представив присутнім осіб, що сиділи за почесним столом: Головного промовця — голову Центрального Проводу Братства Карпатських Січовиків і заст. голови Головної Управи Української Стрілецької Громади в Канаді — д-ра Степана Росоху, пароха о. ректора Івана Гаврика, голову Відділу КУК — Степана Семчишина, голову Відділу Ліги Визволення України — Степана Мединського, голову Відділу Братства Карпатських Січовиків — Івана Спурдзу, секретаря Українського Народнього Союзу — Івана Дикуна, учителя Рідної Школи — Володимира Красновольського, секретаря Кредитової Спілки — Павла Сахаревича і визначних громадян і підприємців: інж. Романа Горного, Михайла Балика і Степана Козака.

Відтак господар М. Дутчак заявив, що зачнемо наше діло з Богом і попросив о. Гаврика до молитви. По промові головного промовця д-ра С. Росохи, приявні спонтанно відспівали олковникові Мельникові «Многая Літ!», щоб тим висловити Йому свої якнайкращі обажання!

У своїй промові о. Іван Гаврик зазначив, що промова д-ра С. Росохи була надзвичайно об'єктивна і вичерпна. О. Гаврик знає полк. Мельника з тих часів, коли він був шефом Штабу Дієвої Армії УНР у Києві. Знає його, як людину з кристально чистою душею. Отець Гаврик заявля, що хоч він сам гетьманських поглядів і колись симпатизував зі Степаном Бандерою, але не знає іншу людину кращу і відповіднішу для очолення українських визвольних змагань, як саме полковника Мельника. За тим промовляє не тільки його пристійна зовнішня постава, але також інтелігенція, чистота характеру, безкомпромісовість, відважність і дотеперішні його діла та вчинки.

По промові о. Гаврика, Степан Семчишин виголосив «Стрілецьку Присягу» — Петра Карманського. Господар проголосив збірку на Український Визвольний Фонд, яку перевела пані Кароліна Синиця. Збірка принесла 41 долярів.

Це небуденне свято закінчили присутні відспівання Національного Гимну.

Василь Зубик.

ДОБРЕ ДІЛО

Підчас прийняття з нагоди хрищення одинака ВШ. Паньства Бережанів, БОРИСА, зібрано дол. 66. З того дол. 40. передано через УЗХ для допомоги хворим дітям в Німеччині, а решту на Пресовий Фонд «Самостійної України»..

ЖЕРТВУВАЛИ:

По дол. 10. — інж. Ст. Куропась, по дол. 5. — інж. Ляшенко Микола, п-ні Тетяна Мойсюк, под дол. 3. — о. Козарінчук і Вш. Содина, д-р Гарциляк, по дол. . — о. Іля і Олександра Нагірняк, інж. Довгань, інж. Нагірняк, Паньство Павліші, п. Висоцький, д-р Квітковський, п. С. Маланчук, п. Фурович, п. Фідеч, п. Панасюк, по дол. 1 — п. Бережан В., пп. Ткачук, Іванів, д-р Гаєцький, Томашевський, Длюбинський, Бучацький, п-ні Носієвич, Трачик, Захарясевич, Комарницький, інж. М. Ткаченко, Бражник, Мойсюк, Марцинюк, Калюжний, Смітюк, о. Ст. Позняк, о. Мицик.

Родичі, Гості й Бориско

Всім Жертводавцям щире спасибі, ВДостойним Родичам якнайкращої потіхи зі синка, а Борискові багато здоров'я і многих літ якнайсердечніше бажає Управа УЗХ і Адміністрація «У. С.»

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського в Гемтремк, Мішіґен за 25 років існування від дня 8. грудня 1929 року — до дня 31. березня 1954 року включно.

Протягом свого 25-річчя 4-ий Відділ ОДВУ ім. Юліяна Головінського збирав різні датки так зовнішнього загального, як внутрішнього членського характеру. На такі головні цілі збирано гроші:

На Боєву Акцію УВО — опісля ОУН, на українських воєнних інвалідів, на Рідну Школу, на Просвіту, на українських політичних в'язнів і на процеси УВО-ОУН, на летунську школу ОДВУ в ЗДА, на 40-тисячний Фонд Визволення України (УВО-ОУН), на віча, на протести, на допомогу інтернованим українцям, на допомогу Карпатській Україні, на допомогу раненим Січовикам Карпатської України, на допомогу членам б. воякам українцям — хворим, на допомогу скитальцям через ЗУАДК, на УККА в ЗДА, на УВФ, на УНРаду, на українську націоналістичну пресу, на українські націоналістичні друкарні в ЗДА, Канаді і Франції, на організаційну працю ЦУ ОДВУ, на різні українські національні цілі, на церковні цілі.

За весь час Відділ ОДВУ видав великі суми грошей з каси Відділу і датків членів Відділу ОДВУ на українську пресу в ЗДА, Канаді, Европі, а в першій мірі на видання підпільні й літературу УВО-ОУН, як «Сурма», «Розбудова Нації», чи пресу з Карпатської України, як «Нова Свобода» з Хусту.

Багато грошей видав Відділ ОДВУ і члени на закупно бібліотеки для Відділу ОДВУ і для Молодих Українських Націоналістів, Відділ у Гемтремк, яка на жаль під час 2-гої світової війни в цілості майже пропала.

Члени 4-го Відділу ОДВУ закуповували теж різні книжки, як приміром «На Вічну Ганьбу Польщі», в яких були описані злочини окупантів супроти українців на Україні, чи інші книжкив анлійській мові й давали ці книжки до американських бібліотек для загальної інформації чужинців, або посилали такі книжки на приватні адреси визначних американських політиків.

З того приводу видатки на таку акцію були поважні, але приносили й користь українській справі серед американського світу.

Понижче подаю чисельний виказ збірок роками з 4-го Відділу ОДВУ за час 25-років існування:

1929/30 рік: УВО, УКТОДІ, РШ	$ 270.00
1931 рік: УВО-ОУН, Просвіта, Пол. в'язні	$ 285.00
1932 рік: ОУН, Лет. Школа, РШ	$ 301.00
1933 рік:ОУН, 40-тисячний Фонд ОУН	$ 214.16
1934 рік: ОУН, РШ, УКТОДІ, віча	$ 500.19
1935 рік: ОУН, Просвіта, УСС хворі	$883.00
1936 рік: ОУН, пол. в'язні, РШ	438.54
1937 рік: ОУН, протест, віча	500.00
1938 рік: ОУН, КУ, УКТОДІ	338.00
1939 рік: ОУН, Карпатська Україна	1.000.90
1940 рік: ОУН, інтерновані, УККА, ран. Січовики	1.150.50
1940 рік: ОУН, інтерновані, УККА, ран.	
1941 рік: ЦУ ОДВУ, нац. цілі ОУН	930.00
1942 рік: ЦУ ОДВУ, шери до друкарні ОУН	850.45
1943 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, нар. цілі	606.60
1944 рік: ЦУ ОДВУ, ЗУАДК, УККА, УВФ	959.90
1945 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДК, УВФ	880.00
1946 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДК, УВФ нар. цілі	420.00
1947 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДК, УВФ	320.50
1948 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДК, УВФ	290.00
1949 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДК, УВФ ОУН	750.00
1950 рік: ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДК, УВФ ОУН	883.66
1951 рік: ЦУ ОДВУ, УВФ, Церква, УВФ ОУН	577.00
1952 рік: ЦУ ОДВУ, нац. преса, друкарні, УВФ	700.00
1953 рік: ЦУ ОДВУ, УВФ, БФ ОУН	755.00
1954 рік: ЦУ ОДВУ, Друкарня «СУ»	1.105.00
1951 рік: за книжку додатково	2.500.00
Разом вислано:	$ 18.439.40

Повищі дані обчислено на підставі записок у діловодстві фінансового секретаря 4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського в Гемтремк, Мішіґен.

Багато більше датків і збірок було переведено у Відділі ОДВУ і серед його членства, але ті всі збірки не перейшли через касу Відділу ОДВУ і зараз неможливо навіть схопити всі ті цифри, що теж були помітною акцією з рамени 4-го Відділу ОДВУ для української загальної справи.

МУН — Відділ в Гемремк, Мішіґен

Лише на підставі скромних записок пощастило мені ствердити, що Відділ МУН в Гемтремк, Мішіґен робив теж велику роботу, але всі записки того Відділу МУН-у були ведені частинно або спільно з Відділом ч. 4, або окремо і пропали десь в часі 2-гої світової війни.

Зберігся лише з книги 4-го Відділу в початках існування Відділу МУН-у список членів МУН-у, який подаю нижче. Всі члени МУН-у сьогодні вже дорослі люди і майже ніхто не залишився з них у Відділі ОДВУ ч. 4. Багато з них увійшли в американське життя, багато пропали у 2-ій світовій війні на побоєвищах чи повмирали, а інші стоять осторонь. Великим провідником МУН-у Відділу в Гемтремк був Іван Кривий. Він приготовляв і зустріч для Омеляна Сеника-Грибівського в часі його відвідин Відділу ч. 4 в Гемтремк. МУН виступав з вправами і в одностроях. МУН ходив за збірками і з «Колядою» з членами 4-го Відділу ОДВУ, щоб хоч в цей спосіб допомогти своїм братам українцям у Рідному Краю, як кажуть протоколи 4-го Відділу ОДВУ.

Стільки про МУН Відділ в Гемтремк. Найбільш діяльним інструктором того Відділу МУН-у був Іван Кривий, член 4-го Відділу ОДВУ.

Mr. M. Kawka
1916 Forestdale Ave.
Clevland 9, Ohio

APR 27 196